

IL-KONFRATERNITA TA' SAN PAWL TAR-RABAT MONUMENT NAZZJONALI

Minn BIAGIO GALEA

Bosta huma l-monumenti li waqqfu missirijietna fil-gżira tagħna biex juru l-imhabba u l-qima tagħhom lejn l-Appostlu Missierna San Pawl, u wiehed mill-aqwa fost dawn huwa dak li gie mwaqqaf fil-Knisja Matriċi u Proto-Parrokkjali ta' Malta, il-Knisja ta' San Pawl tar-Rabat, li f'din is-sena 1960, qed jiġi mfakkar id-dsatax-il-centinarju tal-fondazzjoni tagħha.

Dan mhux monument tal-bronz jew irham, imma monument haġ, kompost mill-istess ulied li jiffurmaw il-kuruna tal-missier, li mqanqla minn din l-imhabba marru jwaqqfu l-*"Konfraternita ta' San Pawl,"* f'dik l-istess knisja li giet imwaqqfa minn San Pawl stess fis-sena A.D. 60, ġewwa dik il-Grotta li tinsab magħha *"ut unum corpus"* u li minnha harġet u xterdet mal-gżira kollha l-Knisja Maltija, u għalhekk, bir-raġun kollu din il-Knisja tissejjah *"Matrix et Episcopalis totius insulae."* U bhal ma din il-knisja hija Monument Nazzjonali li jixhed il-miġja ta' San Pawl fostna, hekk ukoll din il-Konfraternita li hija UNIKA fil-gżira tagħna, hija Monument Nazzjonali ieħor li juri l-vera mhabba lejn l-Appostlu Missierna.

TALBA GĦALL-EREZZJONI

Missirijietna ma kinux kuntenti li jiċcelebraw f'din il-Knisja l-festi kollha ta' San Pawl, riedu xi haġ'ohra biex biha juru aktar l-imhabba tagħhom, u għalhekk, is-Sacerdoti D. Pietro Hellul, D. Paolo Zahra, D. Giuseppe Paolo Zerafa, D. Giuseppe Zerafa u s-sinjuri Francesco Agius, Francesco Azzopardi, Angelo Zammit, Giuseppe Portelli u Baldassare Zahra, taw bidu biex issehh ix-xewqa tagħhom, u talbu lill-Isqof biex, *"Ad unum tal-Glorjuż Missier u Patrun tal-Maltin u tal-gżira, l-Appostlu San Pawl, titular u protettur tal-Knisja Parrokkjali tar-Rabat, titwaqqaf f'din l-istess knisja, Konfraternita li jkollha d-distintiv tagħha, b'dawk is-suffraġji, talb u funzjonijiet, li jkunu speċifikati fi statut li jkun ikkompilat u approvat mis-S.T. Ill.ma u Rev.ma."*

"Jekk din it-talba tiġi milqugħa, tkun ta' vantaġġ kbir spiritwali u preċiżament b'ia tiġi konservata dik id-devozzjoni kbira lejn dak il-qaddis li minnu l-gżira taf il-ġidi mqaddsa."

"L-oraturi jisperaw li jkunu mismugħa mis-S.T. Ill.ma u Rev.ma, u li tingħażel persuna minnek magħrufa, b'ia tlesti statut b'ia il-Konfraternita timxi sewwa, u tiġi eretta billi tiddestinala l-Artal Magħgur għall-funzjonijiet tagħha, u tistabbiliaw d-distintiv tagħha li jkun ta' Konfraternita proprja, li din UNIKA f'din id-Djoċesi tiegħek, tkun l-aktar haġa xierqa, ta' rispett u ta' qima lejn il-Glorjuż Missier u Patrun tal-Gżira, u għal dan, bil-heġġa kollha l-oraturi, fl-isem tagħhom u ta' hafna oħrajn, li huma pronti b'ia jissieħbu għal aktar vantaġġ spiritwali, jitolbu, li anki n-nisa (Konsorelli) ikunu jistgħu jiġu ammessi f'din il-Konfraternita."

IL-FEHMA TA' L-ARĊIPRIET

Għal din it-talba, l-Isqof, li kien Fr. Bartolomeo Rull, ried ikun jaf jekk din il-Konfraternita hix ta' hteġa u vantaġġ spiritwali, u għalhekk fis-17 ta' Settembru 1766, kiteb lill-Arċipriet tal-Kattidral, biex bhala Kurat tal-Knisja Parrokkjali ta' San Pawl, jagħtih il-parir tiegħu, u jekk hux tal-fehma li tiġi eretta din il-Konfraternita.

L-Arċipriet, li kien Dun Gużepp Saliba, jidher li kien jaqbel perfettament mat-talba li saret, u fl-1 ta' Ottubru 1766, huwa wiegeb hekk għall-ordni ta' l-Isqof: "Biex nissodisfa l-ordni tas-S.T. Ill.ma u Rev.ma għandi l-unur li ngħid li l-erezzjoni ta' din il-Konfraternita, tkun mhux biss ta' dekor u vantaġġ għall-Knisja Parrokkjali tar-Rabat, ANZI MEHTIEĠA BĦALA L-EWWEL SANTWARJU TAL-GLORJUŻ MISSIER U PROTETTUR TAGĦNA SAN PAWL."

L-Arċipriet kompli billi għamel suggerimenti li dawn komplew għenu biex tiġi ertta din il-Konfraternita, u nsibu li dawn ġew kollha inkorporati fl-istatut.

Il-kwadru tal-Kor tal-Knisja Matriċi u Proto-Parrokkjali ta' San Pawl, Rabat, xogħol famuż tal-Pittur Stefano Erardi.

STATUT U EREZZJONI

Wara li l-Isqof ra l-fehma ta' l-Arċipriet, bla telf ta' żmien ta' bidu għall-erezzjoni ta' din il-Konfraternita, u fl-10 ta' Ottubru 1766, hatar lil Dun Frangisk Wzzino, biex ilesti statut, u wara jesponih għall-approvazzjoni tiegħu.

Dun Frangisk Wzzino, f'dan l-istatut wera li kien favur l-erezzjoni ta' din il-Konfraternita u beda hekk: "Wara aktar minn elf u seba' mitt sena, minn meta l-Glorjuż Missier tagħna San Pawl ġie u kkonverta lil Malta, għoġob lis-Sinjur li jwaqqaf Konfraternita ad unur ta' San Pawl, fl-istess post fejn appuntu pprietka

l-Fidi Kattolika u kkonverta l-Gżina ta' Malta."

"Din il-Konfraternita tidher li hija tardiva, kellha tkun ta' l-ewwel, iżda jiena nispera li dan ikun ġustifikat. "Erunt novissimi primi", u kif iġhid il-proverbju, "Aħjar tard milli qatt."

"Huma bla tarf il-memorji haġġin li għandna tal-miġja u l-predikazzjoni ta' dan il-qaddis Missier tagħna, Protettur u Patrun, u l-prodiġġi, mirakli u effetti tal-predikazzjoni tiegħu."

"Dawn huma xhieda ta' l-obbligazzjoni li għandna lejha, u din il-Konfraternita tkun is-siġill tal-qima li għandna nagħtuh, u jiena nispera li din tkun waħda mill-aqwa tal-gżira."

"U billi l-Knisja Parrokkjali tar-Rabat, hija dedikata lil San Pawl u lill-Glorjuż kbir Martirju tiegħu, li huwa premju u kuruna ta' l-Apostolat tiegħu, hekk din il-Konfraternita għandha tkun taħt it-titolu ta' dan il-Qaddis Appostlu li xerred demmu għall-unur tal-Fidi Kattolika."

"Dan l-istatut kompost minn tnax l-artikolu, li fihom ġew inkorporati, kif għidna, dawk ir-rakkomandazzjonijiet li għamel l-Arċipriet, u nagħtuhom fil-qosor għax tassew interessanti:

1. Art. — L-istandard tal-Konfraternita għandu jkun aħmar bl-arma ta' San Pawl fin-nofs, u l-fratelli għandhom jilbsu l-konfratija, kurdu u kapoċċ abjad u muzzetta hamra bil-figura ta' San Pawl fuq in-naħa tax-xellug fuq il-qalb.

2. Art. — L-artal tal-Fratellanza għandu jkun dak tal-kor, u l-festa tal-Martirju għandha ssir b'solennità kbira mill-fratellanza u bi proċessjoni ġenerali.

3. Art. — Sabiex tinzamm il-heġġa, kull raba' Hadd tax-xahar, il-fratelli għandhom jiltaqgħu fil-għodu fil-knisja, biex jitqarbnu flimkien, u wara li ssir priedka, jagħmlu proċessjoni żgħira barra mill-knisja.

4. Art. — Il-funzjonijiet kollha għandhom isiru fil-Artal Maġġur.

5. Art. — Billi din il-Konfraternita għadha fil-bidu, il-knisja għandha tgħin fl-ispejjeż fil-festa, u dan jibqa' jsir sakemm tkun fi stat li tagħmel kolloxx bi spejjeż tagħha.

6. Art. — U biex jiġi aktar solennizzat it-titolu ta' din il-Konfraternita, għandu jiġi trasferit l-Ottavarju, li soltu jsir fil-Konverżjoni, u jibda jsir fil-festa tal-Martirju ta' San Pawl, u tibqa' tagħmlu l-knisja, sakemm il-Konfraternita tkun fi stat li tagħmlu hi.

7. Art. — F'din il-fratellanza jistgħu jidhru anki n-nisa (Konsorelli), iżda huma obbligati bħal fratelli u jhallsu habbtejn fix-xahar, u l-fratellanza hija obbligata li tagħmel l-assoċjament bi tmien qassisin, kompriż is-salib u l-Viċi-Parroku, biex tittrasporta l-katavru u tagħmel Quddiesa Kantata "praesente cadavere."

8. Art. — Dawk il-fratelli jew konsorelli li jhallsu hames habbiet fix-xahar, il-Konfraternita hija obbligata li fil-mewt ta' xi hadd minnhom, għandha tagħmel tliet quddisiet kantati wara xulxin, u tletin (30) ohra letti bl-eleżżjoni ta' żewġ irbagħja fi żmien għaxart ijiem.

9. Art. — Għal dawk li jkunu mdahħla fiż-żewġ għaqdiet, l-erba' quddisiet kantati għandhom isiru fl-ewwel, fit-tieni, fit-tielet u fis-seba' jum, anki jekk il-katavru ma jkunx ġie trasportat fil-Knisja Parrokkjali.

10. Art. — Dawk li jkollhom aktar minn tletin sena meta jinkitbu, għandhom ihallsu habbtejn fix-xahar għaż-żmien kollu li jkollhom aktar, u l-istess għal dawk li jinkitbu fil-quddies, għandhom ihallsu hames habbiet għal kull xahar li jkollhom fuq 25 sena.

11. Art. — Għandhom jinhatru żewġ Prokuraturi, wiehed tal-Konfraternita u l-iehor tal-quddies, assoċjamenti, kontribuzzjonijiet, u dan għandu jagħti rendikont kull sena.

12. Art. — Biex din il-Fratellanza ta' San Pawl tkun stabbilita u regolata taj-

IT'S CHEAPER BY SEA

ALWAYS TRAVEL BY

"STAR OF MALTA"

ASK FOR SCHEDULES & PRICE LIST

All modern commodities on board.

— SPECIAL REDUCTIONS FOR GROUPS —

**THE
WEMBLEY
STORE**

**303 / 305,
KINGSWAY,
VALLETTA.**

PHONE : CENTRAL 25148

**RUGGIER'S
PHARMACY**

**10, Nicola Saura Street,
RABAT.**

**CHEMISTS
&
DRUGGISTS**

Dispensing Chemist

Dr. J. PORTELLI Ph.C., M.D.

Tel. No. Rabat 148.

jeb, kull sena, fl-ewwel Hadd ta' wara l-festa tal-Martirju wara nofs in-nhar, ghandha ssir il-Konsulta Generali biex jinhatru l-Ministri, 'eċċ., u biex din l-elezzjoni tkun ta' ġid, ghandu qabel isir talb lill-Ispirtu Santu, u wara jiġu mahtura dawn:

L-ewwel Uffiċjal: Ir-Rev. du Sinjur Arcipriet, "pro tempore".

It-tieni Uffiċjal: Rettur.

Zewġ Prokuraturi, wiehed tal-Konfraternita u l-iehor tal-quddies.

Segretarju, erba' fratelli bhala Konsulturi, Depożitarju, Surmast tan-Novizzi, zewġ Sagristani u zewġ Fratelli ohra bhala nunzji u infermieri biex javzaw il-konsulti u l-funerali.

Kif Dun Frangisk Wzzino lesta dan l-istatut, esibieh kif kien ordnat ghall-approvazzjoni ta' l-Isqof, li dan wara li ezaminah, mhux biss approvah, imma anki fl-istess hin ta l-approvazzjoni tieghu ghall-erezzjoni tal-Konfraternita ta' San Pawl:

"CONFRATERNITAS de qua in precibus lauctoritate Nostra Ordinaria ERIGIMUS, et Cinfirmamus, approbantes statuta per Sac. Franciscum Wzzino efformata, et Nobis exhibita; reservata tamen Nobis nostrisque successoribus facultate illa moderandi, ut aliis addendi. Dat. in Palatio Nostro Episcopali Civitatis Vallettae, die prima Junii 1767. Fr. D. Bartholomaeus, Episcopus Meliten.

INDULGENZI

Sa mill-bidu, din il-Konfraternita sabet l-approvazzjoni mhux biss ta' l-Isqof ta' Malta, imma anki ta' l-istess Papa Klement XIV, li wera l-imhabba tieghu billi ghaniha b'hafna indulgenzi.

Fil-Bolla ta' dan il-Papa, mahruġa f'Ruma fil-11 ta' Gunju 1771, "apud S. Mariam Majorem, sub annulo Piscatoris", fost il-hafna indulgenzi li fiha, insibu dawn:—

a) Indulgenza Plenarja lill-Fratelli jew Konsorelli fil-jum tad-dhul taghhom f'din il-Konfraternita.

b) Indulgenza Plenarja lill-imsehbin kollha waqt il-mewt, jekk imqarrin u mqarbnin, u jekk ma jkunux jistghu jitqarbnu, basta bl-indiema jippronunzjaw l-isem ta' Gesu.

c) Indulgenza Plenarja kull sena jekk imqarrin u mqarbnin, ghal min devotament jinvista l-knisja ta' din il-Fratellanza, minn lejliet il-festa prinċipali sa nhar il-festa filghaxija, u jitlob ghall-paci, ghall-qerda ta' l-erezzija, u ghall-ezaltazzjoni tal-Knisja Mqaddsa.

Dan il-Papa habb lil din il-Konfraternita b'imhabba ta' veru missier, u ghal-hekk ma kienx kuntent bil-hafna indulgenzi li kkonceda, imma ried li l-imsehbin ikomplu jiehdu mill-ġid ta' din il-Konfraternita anki wara mewthom, u ghalhekk permezz ta' Bolla ohra, mahruġa f'Ruma fis-17 ta' Settembru 1773, huwa ta l-privileġġ illi: "Dak il-quddies li soltu jsir skond l-istatut u konswetudini, ghar-ruh ta' kull fratell jew konsorella, li waqt il-mewt tkun fil-grazzja t'Alla, ghandu jitkompla jitqaddes fi kwalunkwe artal ta' l-imsemmija Knisja Parrokkjali, u dik ir-ruh jew erwieh li ghalihom ikun sar dan il-quddies, jiġu suffragati daqs li kieku dan il-quddies sar f'Artal Privileġġjat" (Perinde suffragentur ac si Altare Privilegiatum fuisent celebrata).

IL-KONFRATERNITA L-LUM

Minn dan il-ftit li ghidna, rajna kemm din il-Konfraternita kienet gejjja minn Alla biex biha junura lill-Appostlu Missierna. Hija baqghet dejjem tikber u l-lum insibu msehbin fiha minn kull naħa tal-gzira, u barra dan hija baqghet UNIKA fil-gzira tagħna, biex bhala Monument Nazzjonali mwaqqaf fl-istess knisja li giet iffundata minn San Pawl stess, u li din is-sena qed ticcelebra d-dsatax-il centinarju tal-fundazzjoni tagħha, din il-Konfraternita hija xhieda ta' l-imhabba u l-qima tagħna lejn l-Appostlu Missierna San Pawl, li tieghu hija ġġib l-isem.

IF IT IS A MATTER OF
BUILDING MATERIALS

TELEPHONE: CENTRAL 24575

JOHN ABELA (1883) & SON

ABELA'S BUILDINGS — MALTA.

TELEGRAMS:

"IRONSTEEL — MALTA"

All Codes Used

**Direct Importers and Dealers in all Kinds of
Engineering and Building Materials —**

**We Place at Your Disposal our 76 Years
Experience in Importing Similar Materials.**